

Մանգրամի Էփեար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԻՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԻԲԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

1867 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2 ԲԵՆՉԵՄՊԻՀ

ՆԻՄԵՐՈ 508

Քանդակների և քանդակների համար 300
Քանդակների և քանդակների համար 300
Քանդակների և քանդակների համար 300

Իրականացնողների և քանդակների համար 300
Իրականացնողների և քանդակների համար 300
Իրականացնողների և քանդակների համար 300

Մեծագույն և քանդակների համար 300
Մեծագույն և քանդակների համար 300
Մեծագույն և քանդակների համար 300

ԳԱԼԱԹԱ ՔԱՆԴԱԿՆԵՐ	
ԵՍՆԱՄԱՐ ՈՒՄՈՒՄԻՅԵՐ	
Հոկտեմբեր 54 սալը .	
Աշխարհ	54-88
Գաբանտը	55-8
Նոյեմբ. 4 չարչեմպի .	
Աշխարհ	55-8
Գաբանտը	55-11

Նոյեմբեր 12 բիաչասը .	
ԵՍՆԱՄԱՐ ՈՒՄՈՒՄԻՅԵՐ	
Փարիս .	
Աշխարհ	32
Գաբանտը	32.20
Հունիս .	
Աշխարհ	34-8 տեղ 32
Գաբանտը	34-4 " 32
Օսմանյան իսթիզարա 1865 թն .	
Ֆրանսիական Ֆոնտոնու 0/0 3 Ֆարիգի .	
Աշխարհ	68.15
Գաբանտը	68.12-1

Պեկրատ 13 նոյեմբ.
Սվանթոմիտ նամ զազեթա թիւրքի-
աւիա գարշը շեօրիտ միւսպահասաթ տէրծ
իթմիշ տիր .

ՀԱՎԱՏԱՅԻՄԱԹԸ ԹԵԼԵԿՐԱԳՐԱԿԵՐ
(Առանձին և Գործարարական)

— Պրանսիական իրականացնողների համար 300
Պրանսիական իրականացնողների համար 300
Պրանսիական իրականացնողների համար 300

Իսթաթիական Ֆոնտոնու .	
Աշխարհ	45 40
Գաբանտը	45.45
Փարիս . 13 նոյեմբ. ախչամբն սաաթ 2 սինտե .	

ՀԱՎԱՏԱՅԻՄԱԹԸ ՏՄԵԼԻԿԵՐ

Բազար իրթեսի կիւնիւ Լոյտ գուժ
բանեասընըն մեմուրուճա պիւրիւրիւրիւ
նէ կեօրէ , Գարաւտէնիլ Պողազընտան 25
միլ ու զազըլգուտ մեզ քիւր գուժբանեանըն
իքի գըլթա սեփինէլէրի Անասուլ գըբըսըն-
տա զարգ օլմուշ տուր Մեզ քիւր սեփային
տէն պիւրիսի քեթէն թօխուճու երեքիւ
օլտուղու հալտե , Գիւսթէնիճէտէն կէլ-
մէքտէ օլան Արմատիւք նամ Ֆրանսիական
կէմիսի օլուպ , թայիֆալարտան իսե
անճագ պէշ քիշի գուրթարըմը տըր .
Տիկէր սեփինէնին թայիֆալարընըն իսե
քեաֆթէսի զարգ ու նապէտիտ օլուպ ,
եալընըլ սեփինէնին պայրալըն եթրաֆը
գըլմըլգը օլան պէեաղ պիւր բարչասը կէօ-
րիւլմիւշ տիր քի , իւզէրինտէ գըրմըլգը
եազըլարա « Յաննի » լուզէթի եազըլը ի-
տի . Մեզ քիւր կէմիսին գամարասընտա
պիւր թազըմ հիսապ քեաղըլարը պու-
լունտուգտան պաշգա , իքի զազեթա ,
խայիճէ մեթթուպար պուլունճուշ տուր .
Մեզ քիւր սեփինէնին թայիֆալարը քի
ֆիլ հազըլա 15-16 քիշտէն միւրէթ-
թէպ իտիւր , գըբըեա կիտէլմ տէյէրէք
զարգ օլմուշտը տըր .

« Մանիթ Եօրուճ պեանընիւ կեօրէ , ի.
թալեա ասաթըրինին Բաբա մեմուրէրին-
տէն կէրի չաղըլմասը իւզէրինէ , Ֆրան-
սիական հիւքիւ մեթթի պիւրիւք խօշնուտիկէթ
հիսս իթմիշ տիր . մեզ քիւր զազեթա ,
Բամասա վե սայիր շեհիւրէրտէ ասայիշի
հալ իտատէ իթաիքտէ սեփ օլունան Յը.
րանսըլ ասաթըրինին կէրի չաղըլմասըն
վե թէյտէրթէյ Զիվիթա-Վէքթրատա թէ-
րաքթիւմ իթմէսինէ իմրէրաթօր Նաբօ.
լեօն հազըլթէրինին գարար վերմիշ օլ-
տուղուճու պիւրիւրմիշ տիր . »

Իսթաթիական տէվէթի թէյիսի վիւքթալար
ճէնէրալ Մէնապրէա թարաֆընտան նո-
յեմբեր 9 թարիսիւ պիւր նօթա թէրգիմ
վե իրսալ օլունարապ Ֆրանսիական իր-
մա շեհիւրի պօշալթմասը իսթիտա օլուն-
մուշ տուր .

— Էթիթ նամ ինկիլիզ վաբօրու , տէ-
րունինտէ խօճա Ալի նամ Օսմանյան վաբօ-
րուն թայիֆալարը պուլունտուղու հալ-
տէ , պու սալը սապահասը Տէր-սէատէթ
խալիճինէ լէնկէրէնտուղ օլմուշ տուր .
Մէրգուճան թայիֆալար ալաֆրանկա
նոյեմբեր 9 տա , սեփինէլէրի զարգ օլ-
տուղու էսնատէ , մեզ քիւր ինկիլիզ վա-

Փարիս 12 նոյեմբ. ախչամբն սաաթ 3
վե 50 տազըլգասընտա .
Մ . Բինարըն տախիլիկէ նէզարէթինէ
վե Մ . Մանեընըն տախի մալիկէ նէզա-
րէթինէ նասապ ու թայիսին պուլունճու
պընը իհթիմալ տըր եարըն քի Մանի-
թէօրտա աեթ օլունանճագ տըր .
Նիւ-Եօրը Սիւհալարըն սիւհալանմասը
սէպէպինտէն ճէօրճիտա սապըրին սա-
լըսը արթըրըլաճագ տըր տէնիր .

Ախչամբն սաաթ 5 վե 8 տազըլգասընտա .
Մ . Պիզմարգ պիւր պեաննիւմէ նէշը
իտէրէք տիւլէլի էճնէպիյէ նէզարինտէ
պուլունճան քեաֆթէյի էլչիլէրէ խիթա .
պէն Ֆրանսա վե Ալսթրիա տէվէթիւրի-
նին սուլհ ու սալահըն պապասը իշին
օլան զայրէթիւրինտէն հիսս իթմիշ օլ-
տուղու խօշնուտիկէթ ինի իզհար վե պե-
եան իթմիշ տիր .

Ախչամբն սաաթ 5 վե 55 տազըլգասընտա .
Կիզլի պիւր ճէմիկէթէ իհապ պուլուն-
նան պիւր գաշ նէֆէր քէսան Փարիստէ
ալիս ու կիւրիթ օլունմուշտը տըր .
Պուքրէշ 13 նոյեմբ.
Գամարալար վե Մէնաթօ մեթթիւր ըր-
րէնս Շարը թարաֆընտան պու կիւն լաղլ
իտիւրմիշ տիր .

բօրոնական գապուլ օլունմուշար տըր ,
խօճա Ալի նամ կէմի , ասաքիր իշին օտուն
քեօմիւրիւ երեքիւ օլարագ կիրիտէ կիթ .
մէքտէ իքէն , մէգքիւր էտիթ նամ ին .
կիլիզ վարօրունա չաթըշտըղ վագըթ ,
սուլար հէման կէմիերի սէրիւպ , սէրէն
վէ եէլքէնլէրի կէմիին իւզէրինտէ ա .
սըլմըշ վէ տիւմէնին իսէ հէման իսթի-
մալը միւմքինսիզ իտի . ֆուրթունա հէ-
նուզ տէվամ օլմագտա իքէն , մէգքիւր
Օսմանլը սէֆինէնին գարտանը քէնտի
սանտալընը տէնիզէ ինտիրիպ , պիրի պիր
իւսթիւնէ իւշ տէֆա քիւրէք չէքիւտիք .
տէն սօնրա , մէրգուճան 14 նէֆէր թա-
յիֆալար մէգքիւր ինկիլիզ վարօրունա
չըգտապիրիշէր տիր . Նիհայէթ իւլ էմր
մէրգուճ գարտան իսօճա Ալի կէմիինին
եանընտա 3 սաաթ գատար տուրաուգ-
տան սօնրա , կէմիին գըշնա հալաթ .
լար պաղաւմաեա միւվաֆիյագ օլմուշ
տուր , Պատէհու էմին պիր եէրէ կէօ-
թիւրմէք իսին , արգասընա աթըպ սիւ-
րիւքիւմիշ իսէտէ , պիր տիւզէյէ պէօյ-
լէճէ 10 սաաթ չալըշտըղգտան սօնրա ,
հէնուզ ֆուրթունանըն թէսքին օլմա-
տըղընը կէօրէրէք , իսօճա-ալիեր պրագ-
մաեա մէճպուր օլմուշ , վէ քէնտի եօլու-
նա տէվամ իթմիշ տիր . Պու պապուէ մէր-
գուճ գարտանըն իպրազ իթտիյի ճահա-
ու իպրիթի , տօղրուսու մէտհ ու սէ-
նաեա չաեան օլտուղունտան , ումարըզ
քի Պապը-ալի լազըմ կէլէն միւքեաֆա .
թը տիրիզ իթմէյէճէք տիր .

— Խօսքէ օյտէ սաքին էրմէնի դստըն .
լարընտան պիրիսի , պու բազար իրթէսի
կիւնի եարը պէլինտէն եօգարըսը հայվա-
նա պէնզէր վէ տիկէր եարըսը տախի ին-
սան թասվիրինտէ պիր չօճուգ տօղուրմուշ
վէ անիտէ վէֆաթ իթմիշ օլտուղու մէս .
մուլիւզ օլմուշ տուր .

— Եու աթիտէքի մէքթուպ պիր Հը-
ռովմէաբաւան Հայ թարաֆընտան կէլ-
միշ օլմալին այնէն տէրճ իտէրիզ .

... Միւլէլիֆ .

1 Նոյեմ. 1867 .
Պիր միլէթ նէ նիզամլար իլէ իտարէ
օլտուղունու միլէթին հէր ագասը պիրմէք
վէ օլնիզամլարը միլէթին ընդ իլէ գապուլ
իտիպ , պօրճ իլէ հագգընը թանըմագ ,
միլէթիւրին հագգը պիր մէպտէ օլտու-
ղու հալտէ , միլէթիմիզէ իսէ տալըմ
պոլնուլն մուղայիլի օլմուշ վէ օլմագտա
տըր . Հէր նէ գատարտա պու պապուէ
Մէճմուա էհալիյէ քիպար օլուպ սէս չը-
գարմայըն քի պիր իյիճէ գըսգըվրագ օլա-
տընըզ տէյի նասիհաթ վէրիլ իսէտէ , ա-
թիւր ալան իւսկիւտարա կէչտիքտէն սօն-
րա , արտընտան սէյիլթմէքտէն պիր ֆա-
յիտէ էլէ կէլմէզ օլտուղու իշին մէճպուր
օլմուշուպ , օլնասիհաթ վէրիլէն քիպար
լըղը պէր թարաֆ իտիպ , հագգըմըզ

մաթուպ իթմէյէ . իմաի պըրագալըմ
քիմսէմիլին մալիւմաթը օլմագսըղըն նա-
մալիւմ գուրալար իլէ կիլիկիա կաթոլի-
կոսու օլուպ , աթուա մէրպուլթ օլան
իսթանպուլ բաթրիքիլինիտէ գիմէթինէ
ալմագ նիզամըզ լըղընը , վէ պոլնու Հը-
ռովմաւտան գըրմըզընա պօեաեըպ , իս-
թանպուա կէլմէյի , կիլիկիա աթուու
իլէ պէրապէր քի էկէր քիւշիւք պիւյիւ-
յէ թապի օլմագ նիզամը տիւնեաւտա վար
իսէ , եպիսկոպոսուգ կաթոլիկոսուղուն
աեաղընա կիթմէյի իտի , տէյիլ քի կաթո-
ղիկոսուգ եպիսկոպոսուգ աթուու ա-
եաղընա . Պու ճիւմէ արթըզ պոլնտան
սօնրա պոլնար իշին լագրտը իթմէք
պօշ նէֆէս իսարճամագ տըր , հէմ սէօյ-
լէսէքտէ , չիւքհէսիզ Պիղաւտոսուն ճէվա-
պընը ալըրըզ , ետնի , « գըր ինչ գրեցի ,
գրեցի » . լաքին պոլնուլնա պիրիլքտէ շու-
սօն նիզամըզ լըղընա սուսուգլա գա-
պուլ իթմէք . պիզճէ ինսանըղըն իսպի-
ճինտէ տիր . պու սօն նիզամըզ լըզ
տէտիլիմիզ ամմէնին մալիւմիւ օլան կի-
լիկիա կաթոլիկոսու հագգըթիլինին իս-
թէտիլի կիպի քէնտի քէյիլինէ միլէթէ
նիզամլար գօեուպ , գապուլ իթտիրմէք
թէքիլիքի տիր , էկէր պոլնաւտա պիր շէյ
սէօյլէմէյէ հագգըմըզ եօգ իսէ , օ պաշ-
գա . լաքին օլզէման պիզտէ հագգընըզ
եօգ տէյէնէ շու ճէվապը վէրէպիրիլ .
եանի , տէյէլիմ քի ալէսսէվիյէ Անտա-
ու քէյիլիլէրի , էվէրինէ դըշլըզ օտուն
լազըմ օլտուղու հալտէ , պալթալարընը
գաբըպ օլմանա կիտէրլէր , իսթէտիլէրի
օտունու քէսիպ էվէրինէ կէօթիւրիւր-
լէր . վէ պու քէյիլիլէր ասա սիւալ իթ-
մէվէր քի , օտուն սէնի քէսէյիճմի , պէ-
նիմէ կէլիպ մաղազաեա կիրէրմիսին , իս-
թէտիլիմ կիպի իսթիֆտէ եաթալմըսըն
վէ ֆըրընա աթսամ եանալմըսըն , չիւն
օտունիւտուրար տուլմաղար , նէ եաբսա-
լար օլուր . լաքին պու թէտպիր ինսան-
լարաւտա օլմէր մու , պուրալարընը ար-
թըզ « քիպար օլուն » տէյէնէ սօրմալ .
հայտէ տէյէլիմ քի պիր չօգ նիզամըզ
լըզարըն քիմի չօճեալ ձեռք իշին օլմաւը-
ղընտան , քիմիտէ աթու գուվէթիլիլէ
իճրա օլտու պիթտի . լաքին պիր չօգ իս-
թէնիլիլի կիպի գանուլար գօնուպ ,
ֆէրմանըտա պուլլուլտու իսէ , պու գա-
նուլարըն նէ օլտուղունու էհալիյէ տու-
լուրմալը տէյիլ մի իտի . սանիյէն գաշ-
քի տահա էհալի թարաֆընտան գուրա
իլէ նասպ օլունմուշ ագալարտան միւ-
լէթթէպ միլէթ մէճիսիմիզ եօգ տուր ,
նիզամէն տահա ֆէրմանը պուլլուլմագ
տան , էհալիյէ պու գանուլարըն իլան ի-
տուպ , ընդ սօրմալը տէյիլ մի իտի . եա-
լաւտ պու գանուլարըն թէֆթիլ իթմէք
իշին պիր մէճիս թէճէմիւլ իթտիրիպ ,
գապուլ իթտիրիլքտէն սօնրա ֆէրմանը

պուլլուլմալը տէյիլ մի իտի , էկէր պու-
գանուլարտա պիր հիլիլէ եալաւտ միլէ-
թէ մուզիլը շէյլէր եօգ իսէ , նիշին պու-
կիւնէ գատար գաշ պէնտտէն իպարէթ վէ
նէ օլտուղուն սըրը իտիլիւօր , մէկէրշի
պու գանուլարը գապուլ իտիպ , իճրա-
սընըտա էտէճէք էհալի տէյիլ մի , պաշ-
լըճա իսթանպուլ էհալիսի տէյիլ մի . շիմ-
տի իսէ , իշիթտիլիմիզէ կէօրէ , հոկա .
20 տաղըլան մէճիստէ պազը միլէթիւր-
վէր գաթլար թարաֆընտան ֆէրմանտա
իսթէնիլիլի կիպի գօնուլան գանուլար
լէտա օլունմասընըն իւզէրինէ , կիլիկիա
կաթոլիկոսու հագգըթիլին տէրագապ
պազը գանուլարըն պազը պէնտլէրինի
լաղվ իտիպ , գալանընը պիր ան էվէլ
գապուլ իթտիրմէյէ չալըշլմասը , իշին
հիլիլէ օլտուղունա պիր նիշան տէյիլ մի
վէ օլ ֆէրմանտան քի պազը պէնտլէրի
չըգարըլտը , պաթթալ օլուպ , պիր տահա
պուլլուլմասը լազըմ կէլէճէք տէյիլ մի .
իմաի , մաւէմ կաթոլիկոսուգ ինթիսա-
պընըն իսթանպուլ էհալիսիտէն սըրը օլ-
տուղու միսիլու , գանուլարտա հիլիլէ
օլտուղունտան ըտտ օլունտու , վէ շիմ-
տի իսէ օլ գանուլարըն նէ՞ օլտուգարըն
էհալիյէ տուեուրմաղսըղըն գապուլ իթ-
տիրմէյէ չալըշլմասը . տիմէք շիմալ լա-
զըմ կէլիլ պու գանուլար գապուլ օ-
լունմաղտան էվէլ , ագալարըն էհալի թա-
լաֆընտան գուրա իլէ նասպ օլունմուշ
պիր ճիսմանի մէճիս օլ նիզամլարըն միւ-
լէթէ մաղարաթը օլմաւըղընը թէֆթիլ
իթտիրքտէն սօնրա , շու աշիքեար կէօգ
էօնիւնտէ օլան ըուհանի վէ ճիսմանի ի-
տարէ պիր էլտէ կէզմէքտէն , հասըլ օ-
լաճագ մուլաթարալարտան էմին օլմագ
իշին , մէգքիւր մէճիս պիր բաթրիք վէ-
քիլի նասպ օլունմասընը հիւքիւմէթտէն
իսթիտա իթմէլի , վէ էհալի թարաֆըն-
տան գուրա իլէ սէչիլիլի պիր գաթը հիւ-
քիւմէթ թարաֆընտան բաթրիք վէքի-
լի նասպ իթտիրիլքտէն սօնրա , մէգքիւր
նիզամլարըն էհալիլիզ գապուլ իթմէլի .
տիմէք պու կիւնտէն ումուլ միլէթ
կէրէք էսկի մէպտէյի վէ կէրէք իսթէնիլ-
տիլի կիպի գօնուլա գանուլարը գաթի-
էն բրօթէսթօ իթմէլի տիր .

Միլէթիւրի սէվեր
Հոգվմէաբաւան պիր Հայ

— Էքտէրիա տօթլարըմըզ , սալը կիւ-
նիւ Պապը գապթիլէտէ Մէճմուա իլէ օ-
լան տալանըն նէթիճէսիլի անլամագ իս-
թէմիշ օլտուգլարընտան , եէվի մէզ
պուրտէ իշէ պաղըլմաեըպ պու սալը կիւ-
նիւնէ գալմըշ օլտուղունու իսպէր վէ-
րիլիզ .

Փ Ր Կ Ի Չ

Ասկէ հինգ վեց ամիս առաջ իշտի գու-
լէեի սուրը ֆրիչեան հիւանդանոցը ըստ ա-

մենայն մասին ամենակարօտ վիճակի մէջ կը տազնապէր, բոլորովին գոցուելու վտանգին մէջ գտնուելով, որ եւ իցէ մարդ չթուփեան իրաւանցը կը բողոքէր, բացի բոլոր այցելուաց վկայութենէն, ընտրուած 14 հոգաբարձուք յատուկ գնացին տեսան եւ վարչութեան խառն ժողովին վկայեցին, եւ լրագրաց մէջ ալ ժողովուրդին նկարագրուեցաւ ան ատենի վիճակը. Հոգաբարձուք յանձն առին մարդասիրաբար հիւանդանոցը հոգալ եւ սահմանով մը Պատրիարքարանի ծախուց մատակարարութիւնը որ նմանապէս տագնապեալ վիճակի մէջ էր, գործը վարելու ոճին նկատմամբ միաբանութիւն չըլլալով յիշեալ հոգաբարձուք բաժնուեցան եւ հրաժարեցան, յայնժամ Փանոսեան էֆէնտին մարդասիրաբար յանձն առաւ բոլոր գործը, վարչութիւնն ալ շնորհակալութեամբ յանձնեց լուրիս 1ին սա պայմանը դնելով ելլող Հոգաբարձուաց ներկայութեանը, որ Փանոսեանը անկախաբար գործէ իբր ընդ հանուր Տնօրէն հսկող ժողովի մը ներքեւ, որք հիւանդանոցը յաճախելով ամեն բանի վկայ ըլլան, տեղեկանան եւ հսկեն:

Փանոսեանը չէր կրնար տարակուսել որ կարօտելոց օգնելու յանձն առած այսպիսի պովիլի գործ մը չուզուի ու մերժուի, մերկը՝ հանդերձ եւ անօթին հացը կը մերժէ. Ուստի ճամբայ ելաւ տնօրէնը, զրամ աշխատութիւն չխնայեց, արեգակի լոյսի պէս ամեն ազգաց առջեւ յայտնի ըրաւ որ իւր ձեռք զարկածը քիչ ժամանակի մէջ յաջողուց եւ կարող է յաջողցնել:

Ապագայի մէջ անտարակոյս էջտի գուլէի հիւանդանոցը հիմակուրէն աւելի բազմապատիկ պիտի ծաղկի ու ազգին մեծ օգնութիւն մը պիտի ըլլայ, կանոնաւոր գործարաններ պիտի ունենայ, ընդարձակ եւ բարձրաստիճան գիշերօթիկ դպրոց, նոյնպէս ազգայնաց գիշերօթիկ ուսումնարան, ընդարձակ եւ կանոնաւոր, երկրագործական արտեր, ընտիր եւ մեծ ազգային թանգարան, եւ այլն. եւ այլն:

Եւ բոլոր ասոնք առանց ժողովուրդին բնոր աւելցնելու, այլ յաւէտ պակասելով, Գիշ ժամանակի մէջ յաջողածը յայտնի է ըսինք արեգակի լոյսի պէս, Տաճիկ, Յոյն, Հայ, ամեն օր կը չըջին այր եւ կին, աշխարհականք եւ եկեղեցականք ամեն օր կը յաճախեն, մեծ փոփոխութիւն կը տեսնեն, կը զարմանան, կը գոգնեն, կօրնեն աշխատողները, բարեսէր հասարակութիւնը իբր նոր բան մը տեսած, իբր մեծ պատեհութիւն մը գտած ազգասիրութիւնը յազեցնելու ուրախութեամբ իր քսակը կը բանայ, հարուստ, աղքատ, իր կարեաց չափ նպաստներ եւ նուէրներ կուտան, քանզի առածնին կերթան աչօք կը տեսնեն, քանզի քիչ ատենի մէջ տեսածներնէն մեծ ապագայ մը կը գուշակեն Պէզեան հաստատութեան մէջ, եւ կառավարութիւնն ալ տնօրէնութեան աշխատութիւնը պսակեց հացն ու միսը կըրկնապատկելով:

Արդ կը խնդրեմք մտադրութիւն տալ սա կէտին որ ամենակարեւորն է. Բոլոր միջեւ հիմայ եղած արդիւնքը եւ ըլլալիքը միայն

զրամ ծախս ընելով եղած չեն եւ չեն կըրնար ըլլալ, այլ յանձն առնուած պաշտօնին ամէն մէկ գործին վրայ տիւ եւ գիշեր մտածելով եւ անձամբ տիւ եւ գիշեր աշխատելով եղած են, այսինքն միայն լաւ խորհուրդներ խորհելով, տնօրէնութիւններ ընելով, եւ անոնք հրամայելով եղած չեն, այլ ամեն գործի մէջ անձամբ աշխատելով, տանելով, բերելով, վերցնելով, վազելով եւն, քանզի ըստ մեզ առանց այս կերպ աշխատելու անհնարին է մեր ժողովուրդին մէջ գործ յառաջ տանիլ, մանաւանդ այսպիսի մանուածոյ գործ մը: (1)

Ոչ միայն գործը կերցնել խմցնել եւ հագրցնել եղած է, այլ եւ ուրախ երջանիկ պահել իբր բնական եւ զգայուն էակը եւ յարգել ներքին պատասպարանները, ու կարողները գործունէութեան մէջ պահել կարօտելոց ծառայութիւնը քիչ ժամանակի մէջ կատարել, արձակել եւ ուրիշները առնել անոնց տեղը, որով աւելի թուով անձանց ծառայել, յանիրաւի կամ անարժան մէկը չըպահել եւն, որք այժմեան տնօրէնութեան արդիւնք են, հիմայ պատասպարեալք չեն դուր պաշտօնէիցմէ, անոնց երեսին առջեւ ազատ են գանգատելու այցելուաց:

Կանանց պատասպարանը առանց ըռնի եւ իրենց սեռին նուաստացուցիչ միջոցներ գործածելու, առաքինութիւն պահել կը տըրուի, խելագարաց հանգստութիւնը եւ խնամատարութիւնը յատուկ կը յարգուի, որոնցմէ կը բժշկուի եւ, հիւանդարանը ընդարձակուած է, իւրաքանչիւր հիւանդի ամէն մէկ պիտոյքին վրայ յատուկ հսկողութիւն կըլլայ եւն. եւն:

Փրկչի հիւանդանոցը ոչ եւս երկիւղալի է եւ ոչ ծուլարան, այժմեան տնօրէնութեան մէկ արդիւնքն ալ է ինչքերը իր վրայ տէվր ընել մանրամասն հաշիւ պահել տալ եւ ամսական համարադրութիւն հրատարակել ժողովուրդեան, ասոնք անձանձիր աշխատութեամբ կըլլայ եւ ոչ խօսքով:

Փրկչի համար ատեն ատեն առատութիւն ընչից եղած է զրամի ուժով, բայց հիմայ պարագաներ կան որ կը կատարուին եւ կատարուելու վրայ են, որք տիւ եւ գիշեր միտք հոգնեցնելով կըլլայ, շարունակ անձին հանգիստը զոհելով կը կատարուին, ասոնք եղած չէին, անցած տարի ալ կրնար ըլլալ թէ որ օոյն առանձնական անձնուիրութիւնը ընող ըլլար, բոլոր ասոնք այժմեան տնօրէնութիւնը կընէ այժմեան նեղ պարագաներու տակ, ահաւասիկ մարդ մը, որ զրամ կուտայ, անհատ անձերէ զրամական ողորմութիւն կը հաւաքէ եւ անդին ասդին վազե-

(1) Տնօրէնութեան այս անձնական աշխատութիւնը, որուն նախանձորդ մը չկայ, ամեն ուրիշ բան հնաւոր էր գտնել, բայց աս անհար, առօր մասնաւոր ուշադրութիւն հըրաւիցինք, քանզի այս մասին օխալմունքը մեծ վնաս կրնայ գործել խղճալեաց, հսկող մը կրնայ տնօրէնութեան աշխատութեանց ցանկը առնել եւ այլոց ներկայացնել թէ յանձն կառնուն, Փանոսեանի ընդունած պատիւը ձրի չէ, եւ ոչ առ ահի, այլ ճակտին քրտնքով օտացած է:

լով պատասպարելոց ամէն տեսակ պէտք եղած նիւթերը կը հաւաքէ, կը խրկէ, տիւ եւ գիշեր աշխատելով հիւանդանոցի գործը այնպիսի կարգի մը մէջ կը դնէ որ ազգին պարծանք է եւ որ ուրիշ չկայ ընող. ասոնց հետ մէկտեղ վարչութիւնն ալ առօրեայ ծախուց ձանձրութիւններէն կ'ազատէ:

Արդ եթէ աս մարդուն աշխատութիւնները յարգուին, թերեւս ազգին ուրիշ հոգիին ալ յանձն առնէ, որոնց համար այնքան նեղութիւն կը քաշուի հիմա եւ որոնց համար եւս անձանձիր աշխատութիւն կուղէ. Իսկ եթէ չյարգուին, թէ որ ուրիշները այս մասին իրենցմէ կ'ախեալ գործերը չընեն, թէ որ պարզ ժողովուրդին ըսուի աս բոլոր եղածները աչք խառող հոգապաշտութիւն է, երբեմն նպաստողները իբր աղայական բանի մը դրամ տուող ծաղր ըլլուին, ժողովուրդը խրատուի որ աս եղածները ժամանակաւոր են կանցնին, թէ որ բարեկարգութեանց նոր սկսած ատեն կատարելութիւններ փնտռուին. եթէ փոխանակ քաջալերելու դրամ վրիս տուողները անոնց յաճախ կարգացուի որ տնօրէնը իրենց դրամը կարող չըլլայ վճարելէ, ուրիշ պատասխանատուութիւն չկայ, իսկ միւս կողմանէ թէ որ վճարմանց խոստմունքները, զորս տնօրէնը մարդասիրաբար յանձն առած է, ստիպուին ու արդարացուն վաճառականաց քօքօրտաթօյի ճշտութեամբ. եթէ այս մարդասիրական գործին մէջ իրաւասութեան խնդիրները յարուցուին, կամ ուրիշ խնդիրներ, որով տնօրէնը ժամանակ չունենայ իւր ձեռք զարկած բազմաշխատ գործին միտ դնելու, եթէ անկախաբար գործելու իւր յանձն առած գործին միջամտութիւններ ըլլայ թէ որ անոր ձրիապէս օգնողները յանդիմանուին, եւ անարգուին, թէ որ սկիզբը ցուցուած հասցեներէն բռնուին եւ այլն. եւ այլն. թէ որ ասոնց նման չփոթութիւններ եւ խոչընդոտներ դրուին տնօրէնին ճամբուն վրայ. ասոնք ընելը հրապարակական մեծ բարի գործ մը արգիլել է. գործողը անկարող ընել է, յառաջադիմութեանց նոր արգելք դնել է, եթէ ասոնք այսպիսիներէ գործադրուին որ կը պնդեն թէ Փանոսեանը միջեւ վերջը չի պիտի կրնայ յաջողիլ, ասոնք ընել՝ ան ատեն չի պիտի թողունք որ Փանոսեանը յաջողի ըսել կըլլայ:

ՀԱՎԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ԽԱՐԻՃԻՑԵՆ

Էթանտարի դազէթատնա կէլէն պիր մէքթուպուն մէալնէ նէզարէն, Ավրթրիտ վէ Պէլճիգա հիւքիւմէթլէրի, միւթէվէֆիթա իմրէրաթօր Մագսիմիլէ, յէնին վէրասէթի գրալէյէսինէ տայիր գուհուրա կէլէն Ժիւնապաալարն քէնտի վէքիլէրի մարիթէթիյէ տէֆի զըմիւնտա իթթիֆաթ իթմիլէր տիր:

— Վերթեմպերկին մէպուսան մէճլիսի, 32 գուրա գարշը օլտուղու հալտէ, 38 գուրա իլէ պիլա շարթ վէպիլա իսթիսնա Բրուսիա տէվլէթիլէ ազտ օլու-

նախ ահա՛նամէ միտիւմ , քէզալիք 12 գու-
րա գարշը օլարագ 73 գուրա իլէ կէօմ
րիւք ահա՛նամէսինի գապուլ իթմիշ տիր

— Ինչիւնի Սթանտար նամ զագէ.
թանա մախոսուս կէլէն պիր թէլէկրա-
ֆըն մէալինէ նէզարէն , իմրէրաթօր նա-
բօլէօն , Ս.վսթրիա իմրէրաթօրու Ֆրան-
սուա Ժօզէֆ հագրէթլէրի իլէ Մ . Բուէ
Մ . Մուլթիէ , Մ . Պայսթ վէ գօնթ Սնու-
րասի միյանէլէրինտէ ճէրէեան իտէն միւ-
քէալէմաթտա , պիր էվրօպա գօնկրէսի
թէճէմմիւ իթմէք թէքլիֆի մէպտէ գա-
պուլ օլուսմուշ տուր . լաքին պու պապ-
տէ Բուսիա վէ Բրուսիա տէվլէթլէրի
թարաֆընտան իպրագը մուգապէմէթ օ-
լուսնաճաղը մէմուլտէն տիր :

— Ինչիւնի հիւքիւմէթի Հապէշիս-
թան սէֆէրինէ գուլանըլաճագ գաթըր-
լար իշին Մալթատա մախոսուսէն ախըր
ինչա իթտիրմիշ տիր : Զաթէն 360 լէս
գաթըր իշթիլրա օլուսմուշ օլուպ , տա-
հա պաշգա գաթըրլար տրամագ իշին
Շիրահա վէ իսթանպուլա տաճար կէօն
տէրիմիշ տիր : Իշթիլրա օլուսնաճագ օ-
լան գաթըրլարըն սաեըսը 20 պինէ պա-
լիկ օլաճագմըշ :

Գըրըմ մուհարէպէսինտէ կէրէք չա-
բուգուլու վէ կէրէք իտաֆիֆիլի թա-
րաֆընտան Ֆայիտէլէրի կէօրիւմիւշ օ-
լան Մալթըգ արապալարը , Ինչիլթէր-
րատան իսկէնտէրիյէեէ կէօնտէրիլէն հա-
մուլէլէր իլէ պէրապէր կէմիլէրէ եիւք-
լէթտիրիմիշ տիր :

— Պու կիւնէրտէ ճէնէրալ Լա Մար-
մօրանըն ֆարիսէ միւվասէլէթ իթմիշ օ-
լուսնու իշինտիրմիշ տիր :

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

ԵՃՁԱՅԻ ՄԻԻԹԵՆԵՎԻՅԵ ՄԱԽՁԵՆԻ
ՎԵ ՏԻԻՔՔԵԱՆԸ

Միւսիւ վիշէնցօ Թաննի օն ալթը սէնէտէն
պէրու Պէյ-օղլուտա էճղաճըլըգ սանաթը իլէ
մէշղուլ օլուպ , վէ մահէլի մէզպուրտա Աղաճա-
միսի ճատտէսինտէ վագը , վէ 67 նիւմէրօ իլէ
միւրագգամ տիւքքեանտան պուլուսնա էճ-
զալարըն իսալըլը , թէմիլիլի , վէ իճրաթճա
տիգգաթ վէ չաբուգուլուլա քէսպի շէօն-
րէթ իթմիլիքէն , մուսլիսէրէն իսթանպուլտա
Համիտիյէ թիւրպլէսի իթթիսալինտէ 54 նիւ-
մէրօլու պիր էճղայի միւթէնէվիլի մաղաղա-
օը տալիս քիւշատ իլէմիշ իսէտէ , պու տէ-
ֆա մէզքիւր մաղաղասընը քէօրիւ պաշըն-
տա ինթիսապ գարշըսընտա վէ 7-8 նիւ-
մէրօլա միւրագգամ պուլուսնա մաղաղալա-
րա նագլ իլէ , պիր պիրինէ միւթթասըլ պիր
էճղաճը տիւքքեանը իլէ պիրտէ էճղայի միւ-
թէնէվիլի մախղէնի քիւշատ իլէտիկինտէն ,
էվրօրանըն էն մէշղուլ վէ էն միւթէպէր ֆապ-
րիգալարընտան տիգգաթը թամմէ իւզրէ ճէլպ
իլէմէքտէ օլուսնու էճղալարը զայէթ էն-
վէն ֆիւսթլա ֆիւրուլթ իտէճէկինի ալէնէն
իլան իտէր :

Մէզքիւր տիւքքեանտա հէր կիւն միւ-
թէպէր հէքիմէր հաղըր պուլուսնաճագ , վէ
սըհէթի ուսմուլիյէեէ հէր ճիհէթլէ տիգգաթ
ու իգտամ իլէյէճէքլէր տիր :

Վէ Պէյ-օղլուտա վագը տիւքքեանտա ի-
սէ , կիճէլէրի տալիս հէր սաաթ ատամ պու-
լուսնուպ ինթիսաճաթը էհալիյի իճրա իտէ-
ճէք , վէ իսթէնիլիսի հալտէ մաքինա իլէ
պուլ գտանի եաքաճագ տիր :

Ամէլիյաթը ճէրրահիյէ իճրա իթմէքսի-
զին , աղըրեան տիլէրին վէճալարընը (աղ-
րը) ալֆ ու իզալէ իթմէք , վէ տիլէրի
չըքմըլ օլանլարըն տիլէրինն եէրլէրինէ գա-
մէթսիլիքէ թապիլ վագ օլուսմուշ կիպի , զա-
յէթ տիգգաթ օլուսնա պիլէ անլալըմաճագ
իւզրէ տիլ գօյմագ , վէ տալիլի ֆէմտէ
վէ շէնէտէք էմրաղ վէ գուրուս վէ թէզէլ-
իւլի տէնտանա թէտալի իթմէք , վէ տիլ-
լէրի թագիրաթընտան , եանի եէրլէրինտէն
օյնաեըպ , պիրթարաֆա տէվրիլիքլէրի հա-
լտէ եէրլէրինէ գօյմագ , վէ տալիլի ֆէմի-
թէմիլիքէմէքտէ , վէ բասլանմըլ վէ սիւսա-
լանմըլ օլան տիլէրին բաս վէ քիլլէրինի չը-
գարըպ , ճէվիլէրի զաթիսինի լէճալիս իթ-
մէքտէ , վէ աղլըն ֆէնա գօգուլարընը իս-
լահ իթմէքտէ վէ ալթըն վէ լասթիքտէն զա-
յէթլէ լաթիֆ վէ բանա վէ սալապէթլի վէ
իսաֆիֆի եէմէք եէնտիկի վագըթտա պիր զա-
րար ու զիւսն վէրմէզ ալեա եէրլի վէ չը-
գար գօնուր տիլլէր եալմագտա օլան ֆա-
րիսի թապիլպ տիլճի Մ . Բէլէզ Պէյ-օղլու-
տա Ալափանի սօգաղընտա 2 նիւմէրօտա իս-
քեան իթմէքտէ , վէ ալաֆրանկա սաաթ 9
տան 4 է գատար կէլէն վէ կիտէնլէրէ ա-
մէլիյաթը մէզքիւրէեի իճրա ոլլէմէքտէ օ-
լուպ քէնտիսինի կէօրմէք վէ կէթիլթմէք
միւրատ իտէնլէր օլուր իսէ , օրատան սիւալ
իթտիրմէլէրի :

Ալեա իւզիւմ լաղըսը օլարագ էհվէն
Ֆիաթիլէ շու աթիտէքի մահէլէրտէ սա-
թըլմագտա տիր :

Գալաթտա Լուսալօրիշ քիլիսէսի
գարշըսընտա Միւհէնտիսեան թապիլա-
նէսի պաղ շէսինտէ ,

Գատըր-քէօլլէնտէ վարդէլէս աղանըն
գաղինօսուսնտա ,

Իւսկիւտարտա մէզարըգ պուլընուսնտա
Աթա պէլին գաղինօսուսնտա ,

Սարը-եալ Եէնի մահալէտէ Պէրպէր
ուսլթա վասիլին տիւքքեանընտա ,

Լանկատա Ն . 19 Բումլար բնկէ-
րուլթիւնուսն քեարկիր գաղինօսուսնտա ,

Եէնի գաբու սանտըգ պուլընուսնտա
հաճի Թուսիկին տիւքքեանընտա ,

Պէշեթթաշ Եէնի մահէլէտէ Ահմէտ
պէլին կաղինօսուսնտա ,

Իլիմն իսկէլէսինտէ եիւքսէք գագե-
նտա նօմէրօ 15 .

Թամաթիատա Հայկական ընկերու թիւ-
նու գաղինօսուսնտա ,

Պալատտա Արշակունեան ընկերու
թիւն գաղինօսուսնտա :

Գուլագընտա բաթրիքիտանէ քէօ-
շէսինտէ պէապէր Պ . Մանուկուն գա-
ղինօսուսնտա :

Աղա ճամիսինտէ Զիլ Պօղոսուսն 139
նիւմէրօլու գաղինօսուսնտա , իշ պու գա-
ղինօտա բաղըրտան մաատա ալեա վէ իս-
լիս վիշէն շուրուպու տալիս էհվէն Ֆի-
աթլա սաթըլմագտա տիր : 24

Պէյ-օղլուտա Բուսիա ֆանշէլէրիտը-
նըն աղագալընտա Սօֆիալս սօգաղընտա Նօ .
12 խանէտէ , թիւքքէ , Ֆրանսըգճա ,
ինկիլիքճէ վէ էրմէնիլիք իսանլարընը թէտ-
րիս իտէն քիմէսինէ պու տէֆա տէօրթ
եօլ աղըրտա , Ասմալը Մէսիտ սօգաղըն-
տա 12 նիւմէրօլու իտէնլէ նագլ օլուս-
նտան , էլիսինէ ի մէզպուրէլի թահ-
սի իթմէք արգուսուսնտա պուլուսնա ղէ-
վաթ պուսնտան պէօլլէ բագար ախլանըն-
տան մաատա , սաաթ 12 տէն 3է , վէ բա-
զար իրթէսի սապահլընտան մաատա , սա-
աթ 2 տէն 4է գատար , խանէլի մէզպու-
րէ միւրաճաթ իթմէլէրի , վէ իսթէ-
նիլիսի հալտէ վիլիթա իլէ տալիս տէրս
վէրիլէճիլ իլան օլուսնուր :

Ռ Ա Փ Ա Յ Է Լ

ՔՍԱՆԱՄԱՆ ԶԱՍԱԿԻ ՎԷՊ

Այս անունով սրբազան եւ եղական սիրոյ
վէպ մ'է , զոր մեծահարաւ բանաստեղծ Լա-
մարթին հեղինակած է , եւ որ Եղիկ անուն
օգտաւէտ եւ իմաստալից հանդիսի խմբագիր
մեծ . Գրիգոր էֆէնտի Չիլիկիլիսեանի աշխա-
տասիրութեամբ ընտիր ու մաքուր Հայերէ-
նի թարգմանուած ու Հայ գրական ասպա-
րէզը սիրալիր եւ մարդկային վէճ մօքին
համապատասխանող սրտագրաւ հեղինակու-
թիւններով ճոխացնելու համար ջանք չի խը-
նայող Տէտէեան տպարանը տպուած յիլմուս-
նիա , կը ծախուի Կոստանդնուպօլիս Մար-
գարեանի եւ Դավաթեանի գրատունները :

Գին 15 դուրուշ :

Յիշեալ սիրալիր վէպին հեղինակ բանաս-
տեղծ Լամարթինի դերահաշակ հարաւը , եւ
որոյ թարգմանչին սրգէն Հայ գրականու-
թեան մէջ ստուգիւ գովելի հանդիսացած ի-
մաստալիր եւ նշանաւոր հանճարը՝ կը յու-
սացուի որ պիտի հրաւիրեն ազգին պա-
տանեաց , օրիօրաց եւ երիտասարդաց սըր-
տերն այս ընտիր վէպէն բարոյական ազ-
նիւ եւ անկեղծ սիրոյ զասեր եւ հրահան-
գութիւններ առնելու , դաս մը որ միան-
գամայն զանոնք մոլեկան սիրոյ մահաբոյր
չաղէն պիտի գգուշացնէ :

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԳԱՐԱԿԵՑ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԵՎԱՆՔ ԷԲԵԱԼՅԵՆ ԹԱՊԻԱՆԵՍԻՆՅԵ

ԳԵՐ-ՕԼԻՄՔԱ ՏՈՂՈՒ ԵՈՒՅԱ , ՅՈՐՈՒՅՆ ԱՅՏՈՒՄ
ԳՆԱՅԵՐԵՐ ԳԱՊԵՐԵՆԱ ՆՈՒՄԵՐՈ 167 :